

การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
The Development of Counseling Skills for Students Teacher
At the Faculty of Education, Loei Rajabhat University

ปารีญา ราพา^{1*}

E-mail: pareeya.rap@lru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู และ 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ที่เรียนวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ปีการศึกษา 2/2560 จำนวน 40 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษา แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาหลังพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนน 26.32 สูงกว่าก่อนพัฒนา 12.25 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

คำสำคัญ: การพัฒนา ทักษะการให้คำปรึกษา วิจัยเชิงปฏิบัติการ นักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

This research implemented methodology of action research. The process consisted 4 steps included planning, action, observation and reflecting, by developed into 2 circles. The purpose of this research were to 1) compare counseling skills of student teacher, before and after the development of counseling skills, 2) study satisfaction on Joint development of counseling skills of student teacher. The sample consisted of 40 students lean guidance psychology of education faculty. During the second semester, 2017 academic year. Counseling assessment form, Pretest and posttest, Cooperative observation form, Interview from and Satisfaction survey from were used as research instruments for collecting data. The collected data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, dependent t-test and content analysis.

The result of this study were composed 1) The student education faculty counseling skills before and after develop was found statistically significant different at level of .05 whereas the score counseling skills after the implementation of the approach found higher than pretest the implementation. 2) to study student 's satisfaction for the purpose of research was study development counseling skills is most as the mean score was 4.25.

Keywords: development, counseling skills, action research, student education faculty

ความเป็นมาของปัญหา

บริการแนะแนวเป็นภารกิจบริการทางการศึกษาที่สำคัญของสถานศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนทุกคน รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญเติบโตสมวัย และอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข สามารถพัฒนาการเรียนรู้ในระบบการศึกษามาบรรลุความสำเร็จพัฒนาทักษะพื้นฐานการงานอาชีพ วางแผนชีวิตและอาชีพของตนได้ตามศักยภาพและปัจจัยพื้นฐานชีวิตของผู้เรียนในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) นอกจากนี้บริการแนะแนว (Guidance) ยังเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถสร้างคุณค่าแห่งชีวิตได้ เป็นต้นว่า จะศึกษาสาขาใด ประกอบอาชีพใดจึงจะเหมาะสม สามารถ

¹ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความก้าวหน้าในชีวิตได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน งานแนะแนวจึงเป็นงานหนึ่งในโรงเรียนที่มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และจำเป็นต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบุคคลและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน การศึกษาและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต กระบวนการคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นผู้ดำเนินงานแนะแนวจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการแนะแนวมีทิศทางดำเนินงาน เป็นไปตามศาสตร์ของการแนะแนว (วัชร ทรัพย์มี, 2544)

การให้คำปรึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญของบริการแนะแนว ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา เข้าใจผู้ที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมนำตนไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสู่ความงอกงาม รวมทั้งสามารถวางพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ซึ่งการให้คำปรึกษาจะต้องดำเนินการโดยนักเทคนิคที่มีความสามารถเฉพาะที่ได้รับการฝึกอบรมในการให้คำปรึกษาและมีความเหมาะสมสำหรับภารกิจดังกล่าว (รังสรรค์ โฉมยา, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี เถลิงพล (2515) ที่อธิบายว่า การที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้ขั้นตอนและทักษะด้านการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเรียนรู้และฝึกทักษะความสามารถในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาตามศักยภาพของตน รวมทั้งบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษานั้นจำเป็นต้องได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการปรึกษา เนื่องจากกระบวนการให้คำปรึกษาจำเป็นจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการเชิงจิตวิทยาการให้คำปรึกษาเข้ามาช่วยเพื่อจะทำให้สามารถให้การปรึกษาได้ ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพรู้เมื่อจบการศึกษาออกไปแล้ว และประกอบอาชีพครูมีโอกาที่จะพบผู้เรียนที่มีความทุกข์หรือตัดสินใจอะไรบางอย่างไม่ได้ การให้คำปรึกษาเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น เข้าใจสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น สามารถเรียนรู้ทักษะและวิธีการที่จะทำให้อ่อนคลายหรือแก้ปัญหาของตนเองได้ นอกจากนี้การให้คำปรึกษาช่วยครูให้เข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหารวมทั้งหาวิธีแก้ปัญหาที่แก่นปัญหา นั้น ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ทำให้รู้จักเข้าใจนักเรียนดีขึ้น และยังเป็นการช่วยโรงเรียนในการลดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหานักเรียนเรียนไม่จบหลักสูตร นักเรียนเรียนอ่อน การติดเกมหรือปัญหาติดสารเสพติด เป็นต้น สอดคล้องกับ สุริยา ช้องชนะ (2559) ที่อธิบายว่าครูจะต้องทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวทางการศึกษา และแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคตให้แก่เด็กอย่างแท้จริง ซึ่งต้องพิจารณาควบคู่ไปกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละรายและทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองรู้ถึงแนวทางที่จะใช้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจอย่างเป็นประโยชน์

ดังนั้นนักศึกษาวชิรวิทย์จึงควรได้รับการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีและสามารถนำทักษะการให้คำปรึกษาไปใช้ในงานอาชีพครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการศึกษารวบรวมหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ และสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ โดยกำหนดขั้นตอนของการวิจัยประกอบด้วยการวางแผน (plan) การปฏิบัติ (action) การสังเกต (observation) และการสะท้อนกลับ (reflection) นอกจากนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการยังความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบทและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ใต้บรรยากาศของความเอื้ออาทรหรือเป็นแบบกัลยาณมิตรที่นักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วมกัน โดยความรู้เชิงปฏิบัติการเป็นผลผลิตอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจระหว่างนักวิจัยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญต่อการนำความรู้ต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (วีระยุทธ ชาติภาณุจัน, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญที่จะพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะการให้คำปรึกษา และนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับเพื่อแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แนวคิดของเคมมิส และแมกเทกการ์ต (Kemmis & McTaggart, 1990) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจปัญหาในการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา แล้วนำปัญหาที่พบมาแก้ไขพัฒนาในการเรียนรู้ในแต่ละวงจร

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นดำเนินงานตามขั้นตอนของแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในแต่ละวงจรปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งกระบวนการในการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติการ โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบในขั้นที่ 3 มาวิเคราะห์ และสะท้อนผล แล้วนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ปีการศึกษา 2/2560 จำนวน 225 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ ที่ลงทะเบียนรายวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ปีการศึกษา 2/2560 และได้มาแบบเลือกเจาะจง สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและเต็มใจให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเอง จำนวน 40 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.1 แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องจรรยาบรรณและบทบาทผู้ให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องขั้นตอนการให้คำปรึกษา และแผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทักษะการให้คำปรึกษา

3.2 แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา

3.3 แบบการสังเกตพฤติกรรมทักษะการให้คำปรึกษา

3.4 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษา

3.5 แบบสัมภาษณ์การฝึกทักษะการให้คำปรึกษา

3.6 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างแผนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ศึกษาเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวทางการดำเนินการ และการวัดผล และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม

4.1.3 กำหนดรูปแบบเพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีดังนี้ 1) ความคิดรวบยอด 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 4) เนื้อหาสาระ 5) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผล

4.1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการให้คำปรึกษา จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องจรรยาบรรณและบทบาทผู้ให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ขั้นตอนการให้คำปรึกษา และแผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทักษะการให้คำปรึกษา

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองสอนกับนักศึกษาวิชาชีพรู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยต่อไป

4.2 การสร้างแบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะเจียบ ทักษะการเข้าความ ทักษะการสะท้อนกลับ ทักษะให้กำลังใจ ทักษะสรุปความ ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะขั้นผลที่ตามมาโดยกำหนดเกณฑ์ช่วงค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษามาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษาปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษาน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษาน้อยที่สุด

4.3 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการให้คำปรึกษา

4.3.1 ศึกษาเอกสาร กิจกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการให้คำปรึกษานำข้อมูลที่ได้ไปสังเคราะห์ นำไปกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การสังเกต เพื่อสังเกตพฤติกรรมการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4.3.2 สร้างแบบสังเกต โดยผู้วิจัยมีเครื่องมือช่วยการสังเกต คือ แบบบันทึกการสังเกต ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีหรือไม่มีการใช้ทักษะการให้คำปรึกษา

4.4 แบบสัมภาษณ์การฝึกทักษะให้คำปรึกษา ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

4.4.1 ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหา และสร้างข้อคำถามตามความข้อมูลที่ต้องการ

4.4.2 ตรวจสอบความสอดคล้องเนื้อหาของข้อคำถาม

4.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

4.5.1 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์จากแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน เพื่อจะได้ข้อคำถามได้ตรงสาระสำคัญ และวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ เพื่อสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา

4.5.2 สร้างแบบทดสอบทางการเรียน โดยจัดทำแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อจะเลือกใช้จริง 20 ข้อ

4.5.3 เสนอแบบทดสอบต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษา และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5

4.5.4 นำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาชีพครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

4.5.5 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยคัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

4.6 แบบประเมินความพึงพอใจ การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีเกณฑ์การตรวจคะแนนระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สาขาวิชาที่เรียน ชั้นปีที่ศึกษาโดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา โดยมีช่วงค่าคะแนนดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมายระดับความพอใจ
4.21 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	พึงพอใจมาก
2.61 – 3.40	พึงพอใจปานกลาง
1.81 – 2.60	พึงพอใจน้อย
1.00 – 1.80	พึงพอใจน้อยสุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา จำนวน 20 ข้อ แจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำการทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา และมีการสอบการปฏิบัติการให้คำปรึกษา 10 คะแนน ดำเนินการเก็บคะแนนไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมตามวงปฏิบัติการที่ 1 และวงปฏิบัติการที่ 2

5.2 หลังสิ้นสุดการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างสอบปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษา และทำแบบทดสอบหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดิม และเก็บคะแนนทั้งสอบปฏิบัติและแบบทดสอบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป และให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษาพร้อมรายงานผล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ขณะดำเนินการพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียง

6.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ และการฝึกปฏิบัติการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา โดยใช้ t-test แบบ Dependent และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ด้วยตารางประกอบความเรียง

6.2 การวัดความพึงพอใจการพัฒนาทักษะกระบวนการการให้คำปรึกษา ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา ตามความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังตารางที่ 2

1.1 ผลจากวงปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยใช้แผนจัดการเรียนรู้ 1-4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่มั่นใจในขณะให้คำปรึกษา รวมทั้งไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อนกลุ่มอื่นในการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาได้ นอกจากนี้จำขั้นตอนการให้คำปรึกษาไม่ได้ ขณะให้คำปรึกษาไม่รู้ว่าจะนำทักษะอะไรมาใช้มีความตื่นเต้นพูดผิดพูดถูก รู้สึกเครียดเพราะต้องแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ต้องช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษา ทำให้เมื่อสิ้นสุดวงปฏิบัติการที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษายังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.2 ผลจากวงปฏิบัติการที่ 2 พัฒนาการทักษะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรม เป็นระยะเวลา 2 วัน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมอบรม พบว่า บรรยากาศในการเข้าอบรมมีความเป็นกันเอง เพราะกลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมมีความคุ้นเคยกันดี มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กล้าตอบ การแสดงความคิดเห็น มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม ได้ยอมรับฟังความคิดเห็น และได้ช่วยเหลือซึ่งกันในการอบรมทักษะการให้คำปรึกษา มีความมั่นใจในการให้คำปรึกษามากขึ้น การจัดกิจกรรมมีหลากหลายและกิจกรรมก็สอดคล้องกับทักษะการให้คำปรึกษา และเปลี่ยนความคิดที่ว่า การให้คำปรึกษาเป็นเรื่องที่ยาก แต่เมื่อได้ฝึกก็มีความมั่นใจในตัวเองว่าสามารถเป็นผู้ให้คำปรึกษาได้ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดวงปฏิบัติการที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.3 เปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียนกับหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กลุ่มทดลอง 1	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig (P)
คะแนนก่อนพัฒนา	40	30	12.25	2.20	37.41*	0.00
คะแนนสอบหลังพัฒนา	40	30	26.32	1.16		

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 26.32 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 12.25 โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ศึกษาความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้อ	หัวข้อการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.15	0.76	พึงพอใจมาก
2	นักศึกษาเข้าใจขั้นตอนการให้คำปรึกษา	4.27	0.75	พึงพอใจมากที่สุด
3	นักศึกษาเข้าใจทักษะการให้คำปรึกษา	4.17	0.67	พึงพอใจมาก
4	นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงทักษะสู่การปฏิบัติได้	4.25	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
5	นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา	4.40	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
6	นักศึกษามีความมั่นใจในการให้คำปรึกษามากขึ้น	4.50	0.71	พึงพอใจมากที่สุด
7	นักศึกษาเห็นความสำคัญของการให้คำปรึกษามากขึ้น	4.22	0.73	พึงพอใจมากที่สุด
8	นักศึกษามีความสุขในการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา	4.07	0.76	พึงพอใจมาก
9	นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.35	0.57	พึงพอใจมากที่สุด
10	นักศึกษานำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการเรียน	4.20	0.68	พึงพอใจมาก
รวม		4.25	0.68	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกข้อมีความมั่นใจในการให้คำปรึกษามากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือความพึงพอใจในหัวข้อมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40, ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35, เข้าใจขั้นตอนการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27, สามารถเชื่อมโยงทักษะสู่การปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการเป็น 2 วนรอบ ซึ่งแต่ละวงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งผลการพัฒนาแต่ละวงปฏิบัติการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการพัฒนาในวงปฏิบัติการที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 4 แผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง จรรยาบรรณและบทบาทผู้ให้คำปรึกษา แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ขั้นตอนการให้คำปรึกษา และแผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่มั่นใจในขณะให้คำปรึกษา ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อน กลุ่มอื่นในการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาได้ รวมทั้งจำขั้นตอนการให้คำปรึกษาไม่ได้ ขณะให้คำปรึกษาไม่รู้ว่าจะนำทักษะอะไรมาใช้มีความตื่นเต้นพูดผิดพูดถูกรู้สึกเครียดเพราะต้องแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ต้องช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนและทักษะการให้คำปรึกษามีความหลากหลาย เนื้อหาที่มีความซับซ้อน และยังเป็นการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาครั้งแรกอาจส่งผลให้มีความตื่นเต้น เกิดความไม่มั่นใจ หรือมีความวิตกกังวล ทำให้เมื่อสิ้นสุดวงปฏิบัติการที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษายังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผลการพัฒนาในวงปฏิบัติการที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการให้คำปรึกษาเป็นระยะเวลา 2 วัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กล้าตอบ การแสดงความคิดเห็นมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และช่วยเหลือซึ่งกันในการอบรมทักษะการให้คำปรึกษา มีความมั่นใจในการให้คำปรึกษามากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศในการเข้าอบรมมีความเป็นกันเองเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมมีความคุ้นเคยกันดี การจัดกิจกรรมมีหลากหลาย และกิจกรรมก็สอดคล้องกับทักษะการให้คำปรึกษา รวมถึงมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษามาก่อนในวงปฏิบัติการที่ 1 ส่งผลทำให้ผลการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างสอบบปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษาและทำแบบทดสอบ มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียนกับหลังเรียนทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพ ครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพ ครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 23.75 สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 12.25 โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลให้เรียนรู้ได้ดีกว่าเดิม เพราะเป็นรูปแบบศึกษาที่เกิดขึ้นจากสภาพจริง มีกระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องผดุง เพชรสุข (2017) ที่อธิบายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีกระบวนการปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับการนำมาใช้พัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และเหมาะสำหรับที่จะนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทวิสิน กลุณภาดล (2556) ที่ได้เสนอว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการทำงานที่เป็นระบบมาก มีการตรวจสอบการทำงานที่มีความชัดเจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล มีกำหนดการชัดเจนและปฏิบัติได้ทุกครั้ง เช่นเดียวกับ นัชชา รอดยงุทธ (2558) ที่ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำราชาศัพท์ และคำสุภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้แผนการเรียนรู้ นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมที่หลากหลายทำให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ในวงปฏิบัติการที่ 2 ที่จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องทักษะการให้คำปรึกษา ซึ่งบรรยากาศในการเข้าอบรมมีความเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยกันดี การจัดกิจกรรมที่หลากหลายและกิจกรรมก็สอดคล้องกับทักษะการให้คำปรึกษา ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กล่าวคือ กล้าแสดงความคิดเห็น มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันในการอบรมทักษะการให้คำปรึกษา สร้างความมั่นใจในการให้คำปรึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จิราภรณ์ จินตุมและวัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2558) ที่อธิบายว่า การฝึกอบรมถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาบุคคลทำให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความเข้าใจในทักษะและมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นๆ การฝึกอบรมยังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพสูงสุด เช่นเดียวกับ แก้วจิต มากปาน และคณะ (2555) ที่ได้อธิบายว่า การจัดอบรมที่มีบรรยากาศเป็นกันเองและผ่อนคลาย ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ให้ความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนมุมมอง ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมไม่รู้สึกอึดอัด เกิดความคิดใหม่ๆ มีความสุข และเบิกบานใจ

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพ ครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวมนักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาของนักศึกษาวิชาชีพ ครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้มีความเป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันและเกิดความคุ้นเคย การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และผู้เรียนได้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริง จึงส่งผลให้บรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้คำปรึกษาได้ดีขึ้น สอดคล้องกับจาวรวรรณ เทวกุล (2555) ที่ได้อธิบายความพึงพอใจไว้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองตรงความต้องการของตนเอง จึงทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีแสดงออกมาทางพฤติกรรมที่ทำให้ปฏิบัติงานหรือกระทำสิ่งต่างๆ ได้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ปิยะวัฒน์ ทองแก้ว (2556) ที่อธิบายว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นหลังจากการเปรียบเทียบความรู้สึกของตนเองระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับความคาดหวังก่อนที่จะใช้บริการ เช่นเดียวกับ พัฒนา พรหมณี และคณะ (2563) ที่อธิบายว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดีไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ และความคาดหวัง ที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ผลเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาหลังพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนน 26.32 สูงกว่าก่อนพัฒนา 12.25 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยควรมีการชี้แจงให้ผู้เรียนให้เข้าใจขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนการสอนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ
2. ควรนำนักศึกษาไปฝึกในสถานการณ์จริง และศึกษาต่อไปว่าเมื่อการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการให้คำปรึกษาได้มากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- แก้วมาก มากปาน. (2555). แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษาตามแนวคิดตปัญญาศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ. ปีที่ 35(1), 59-68.
- จารุวรรณ เทวกุล. (2555). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภรณ์ จินตัมและวัชรินทร์ ชาวุฒิสืบ. (2558). ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมฝึกในหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย. ปีที่ 4(2), 115-121.
- นัชชา รอดยุทธ. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำราชาศัพท์และคำสุภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ทวีสิน กุลภาค. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: แนวทางและรูปแบบการวิจัยแบบร่วมมือสู่การพัฒนาวิชาชีพครู. วารสารศึกษาศาสตร์. ปีที่ 24(1), 28-36.
- ปิยะวัฒน์ ทองแก้ว. (2556). ความพึงพอใจต่อการเข้าอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารวิชาการปทุมวัน. ปีที่ 3(6), 29-36.
- ปราณี เถลิงผล. (2515). การแนะแนวและการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ผดุง เพชรสุข. (2017). การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อินโรงเรียนมัธยมศึกษา. Journal of Nakhonratchasima college. Vol.11 (3), 235-247.
- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). ปีที่ 26(1), 59-65.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2555). การแนะแนวในโรงเรียน: หลักจิตวิทยาสำหรับครู. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรยุทธ์ ชาตะกาญจน์. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ปีที่ 2(1), 29-49.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2544). หลักการแนะแนว: “ความคิดเกี่ยวกับบริการการศึกษา” ในประมวลชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว หน่วยเรียนที่ 9 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุริยา ฮ่องชนะ. (2559). ความสำคัญของการแนะแนวการศึกษา. กลุ่มงานบริการวิชาการ: สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Kemmis, S and McTaggart. (1990). The Action Research Planner. Geelong: Deakin University Press.